

Skal du i gang med forebyggelse af børneulykker?

Et inspirations- og opslagsværk

Malene Korsholm og Jens Lauritsen

Børneulykkes
fonden

OUH
Odense
Universitetshospital

Indholdsfortegnelse

Indledning	4
Brochuren præsenterer	4
Instanser der beskæftiger sig med forebyggelse af børneulykker	5
• Børneulykkesfonden	
• Dansk Cyklist Forbund	
• Det Kriminalpræventive Råd	
• Rådet for Sikker Trafik	
• Rådet for Større Badesikkerhed	
• Sikkerhedsstyrelsen	
• Statens Institut for Folkesundhed	
• Sund By Netværket	
• Sundhedsstyrelsen	
• Ulykkes Analyse Gruppen	
• Vejdirektoratet	
• Branchearbejdsmiljørådet Jord til Bord	
Instanser som viser børneulykker i tal og statistikker	7
• Danmarks Statistik	
• Statens Institut for Folkesundhed	
• Sundhedsstyrelsen	
• Ulykkes Analyse Gruppen	
Forekomst af ulykker og involverede produkter	8
• Tabel 1: Aldersgrupper fordelt på skademekanismer	
• Tabel 2: De 10 hyppigst involverede produkter i aldersgrupperne	
Oversigt over hvilke ulykker der er blevet belyst	8
Nyhedsbreve om forebyggelse	9
Litteratursøgning i databaser	10
Få personlig hjælp til litteratursøgning	11
Hvor kan der søges om økonomisk støtte	12
Hjemmesider hvor der også kan bestilles materiale	13
Relevante brochurer	14
Andre nyttige links	15
Førstehjælpskurser	16
Referenceliste	18

Om dette inspirations- og opslagsværk

Skadestuen ved ortopædkirurgisk afdeling på Odense Universitetshospital har via arbejdet i regi af Ulykkes Analyse Gruppen udarbejdet mange analyser og opgørelser om skader efter ulykker hos børn. Analyser og rapporter får kun mening, hvis de anvendes til forebyggelse og kortlægning.

Forebyggelse er mulig når det baseres på viden, korrekte opgørelse af omfang og art, samt den ildhu som udføres af de mange, der sikrer den praktiske forebyggelse af børneulykker.

I samarbejde med Børneulykkesfonden udarbejdes der to værktøjer til kommunernes arbejde med dette:

- a. Nøgletabeller for skader børn har fået efter ulykker (klar juni 2011).
- b. Dette inspirations- og opslagsværk.

Teksten til folderen er udarbejdet af cand. scient. san. publ. Malene Korsholm i samarbejde med personalet i Ulykkes Analyse Gruppen.

Rekvireres via uag@uag.dk

Instanser der beskæftiger sig med forebyggelse af børneulykker

Børneulykkesfonden sætter fokus på forebyggelse, læren om og forskning i børnesikkerhed. Børneulykkesfondens mission er at skabe kendskab til forebyggelse af børneulykker og dermed nedbringe antallet af børneulykker i Danmark.

www.borneulykkesfonden.dk

Dansk Cyklist Forbund er en interesseorganisation, der arbejder for større sikkerhed og fremkommelighed for cyklister. På hjemmesiden gives der gode råd om cykeltræning i før-trafikken og i trafikken.

www.dcf.dk

Det Kriminalpræventive Råd består af omkring 50 forskellige myndigheder, foreninger, private og offentlige organisationer. Her mødes medlemmerne og finder veje til, hvordan de hver især og sammen kan forebygge kriminalitet og fremme trygheden.

www.dkr.dk

Rådet for Sikker Trafik arbejder med at skabe sikker trafik for børn og voksne. Har som mål at minimere antallet af dræbte og tilskadekomne i trafikken vha. undervisning, kampagner og oplysning.

www.sikkertrafik.dk

Rådet for Større Badesikkerhed har som mål at nedbringe antallet af drukneulykker. Rådet udarbejder en oversigt over årets drukneulykker og gennemgår de enkelte ulykker og deres årsager for at kunne tilrettelægge fremtidige kampagner.

www.badesikkerhed.dk

Sikkerhedsstyrelsen er en del af Økonomi- og Erhvervsministeriet. Arbejder med teknisk sikkerhed inden for el, gas, vvs, kloak, fyrværkeri og generel produktsikkerhed.

www.sik.dk

Statens Institut for Folkesundhed er et nationalt forskningsinstitut som forsker i folkesundhed og sundhedsvæsenets funktion. Gennemfører monitorering og overvågning af danskernes sundheds- og sygelighedsudvikling.

www.si-folkesundhed.dk

Sund By Netværket er et politisk forpligtende netværk bestående af 68 kommuner og to regioner. Netværket er et nationalt forum for samarbejde om udvikling, koordinering og implementering af det lokale folkesundhedsarbejde.

www.sund-by-net.dk

Sundhedsstyrelsen er en styrelse under Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Det er den centrale forvaltning af sundhedsmæssige anliggender gennem overvågning, tilsyn, rådgivning og udvikling mm.

www.sst.dk

Vejdirektoratet og de lokale færdselssikkerhedsudvalg er en statslig styrelse. Udarbejder kampagnemateriale og afholder indsatser i samarbejde med andre statslige og kommunale instanser.

www.vd.dk

Branchearbejdsmiljørådet(BAR)

Jord til Bord er nedsat i henhold til lov om Arbejdsmiljø.

BAR Jord til Bords formål er at medvirke ved løsning af sikkerheds- og sundhedsspørgsmål indenfor Jordbruget, Mejeriindustrien og Slagteribranchen, herunder at understøtte arbejdsmiljøindsatsen på branche- og virksomhedsniveau.

www.barjordtilbord.dk

www.sikkerhedskampagne.dk

Ulykkes Analyse Gruppen er en forskningsinstitution under Ortopædkirurgisk afdeling O, Odense Universitetshospital.

Har til formål at skabe et kvalificeret grundlag for ulykkesforebyggelse ved at registrere, analysere og formidle oplysning om ulykker.

www.ouh.dk/uag

Instanser som viser børneulykker i tal og statistikker

Danmarks Statistik er det centrale statistikkontor i Danmark, som producerer og formidler officielle statistikker om danske samfundsforhold. Statistik-banken indeholder i detaljeret form officiel statistik og er gratis tilgængelig for alle brugere døgnet rundt.

www.dst.dk eller www.statbank.dk

Statens Institut for Folkesundhed har udarbejdet statistik og talmateriale fra instituttets mange undersøgelser og materiale. Udgivelser med statistisk materiale findes under "udgivelser"

<http://www.si-folkesundhed.dk/Udgivelser.aspx>

Sundhedsstyrelsen har ansvar for drift og udvikling af en række registre indenfor sundhedsområdet, som danner forskellige statistikker. Der kan udarbejdes statistikker, der ikke findes i Sundhedsstyrelsens trykte udgivelser. <http://www.sst.dk/Indberetning%20og%20statistik/Sundhedsdata.aspx>

Ulykkes Analyse Gruppen udarbejder statistik og talmateriale og formidler årsager til ulykker samt ulykkes omfang og alvorlighed.

Udgivelser med statistisk materiale findes på hjemmesiden www.ouh.dk/uag bl.a. under punktet "seneste tilføjelser"

Vejdirektoratet står for den løbende bearbejdning og offentliggørelse af de statistikinformationer som politiet registrerer i forbindelse med trafikuheld. De oplysninger, som modtages fra politiet hver uge, lægges ind i Vejsektorens Informations System - VIS. Oplysningerne indeholder både foreløbige og endelige informationer.

Forekomst af ulykker og involverede produkter

De to tabeller viser, hvordan ulykker er fordelt i forskellige aldersgrupper, og hvilke produkter der hyppigst er involveret. De er opstillet med flest ulykker fra toppen. Data¹ er fra Ulykkes Analyse Gruppen.

Tabel 2: De 10 hyppigste involverede produkter i aldersgrupperne

Produkter involveret		
0-3 år	4-6 år	7-15 år
Bord	Bord	Fodbold
Trappe	Dør	Trappe
Stol	Trappe	Dør
Dør	Gynge	Trampolin
Seng	Sten	Bold
Radiator	Cykel	Cykel
Dyr	Stol	Bord
Perle	Seng	Sten
Sofa/bord	Dyr	Kniv
Sofa	Perle	Håndbold

Tabel 1: Aldersgrupper fordelt på skademekanismer

Skademekanisme hovedgrupper		
0-3 år	4-6 år	7-15 år
Fald	Slag/stød	Slag/stød
Snublen/glider	Fald	Snublen/glider
Slag/stød	Snublen/glider	Fald
Klemning/snit	Klemning/snit	Klemning/snit
Fremmedlegeme	Fremmedlegeme	Akut overbelastning
Kemisk påvirkning	Akut overbelastning	Fremmedlegeme
² Termisk/el/stråler	Kemisk påvirkning	Termisk/el/stråler
Akut overbelastning	Termisk/el/stråler	Kemisk påvirkning
Anden/uoplyst	Anden/uoplyst	Anden/uoplyst
Kvælning/drukning	Kvælning/drukning	Kvælning/drukning

¹Data er indsamlet fra skadestuen ved Odense Universitetshospital i perioden 2002-2007. Datasættet består af 34.039 henvendelser af tilskadekomne børn i alderen 0-15 år.

²Termisk: Som har at gøre med varme.

Nyhedsbreve om forebyggelse

Børneulykkesfonden: Udgiver et nyhedsbrev som viser resultaterne af Børneulykkesfondens forskning og viden om forebyggelse. Her er der gode råd om hvordan der bedst kan sikres mod børneulykker.

[http://kunder.apsis.se/
borneulykkesfonden/form/form.html](http://kunder.apsis.se/borneulykkesfonden/form/form.html)

Rådet for Sikker Trafik: Udgiver et nyhedsbrev til kommunerne 4 gange om året og giver inspiration og viden om trafikpolitik.

[http://www.sikkertrafik.dk/BogU/
skole/Trafikpolitik/Nyhedsbrev_til_
kommunerne](http://www.sikkertrafik.dk/BogU/skole/Trafikpolitik/Nyhedsbrev_til_kommunerne)

Rådet For Større Badesikkerhed: Udgiver nyhedsbreve 1-2 gange om året og beskriver rådets aktiviteter i forhold til badeulykker.

www.badesikkerhed.dk

Statens Institut for Folkesundhed: Udgiver nyhedsbrevet Ulykkesforskning & forebyggelse. Udkommer 3 gange om året. Nyhedsbrevet giver et indblik i, hvad der er sket af nyt på området i Danmark og resten af verden.

www.si-folkesundhed.dk

For elektronisk tilmelding:

1. Gå ind på abonnement i venstre kolonne
2. Indtast navn og tilmeld
3. Sæt kryds i "Nyhedsbrev om ulykker" og indtast e-mail

Nyhedsbrevet kan sendes i papirudgave ved at sende en e-mail til:

ham@si-folkesundhed.dk

Sundhedsstyrelsen: Udgiver "Fokus på forebyggelse og planlægning", som er et nyhedsbrev, der udkommer 4 gange om året. Det omhandler ikke specifikt forebyggelse af børneulykker. Der kan også meldes til løbende nyheder om "Børnesundhed", der udsendes elektronisk.

[http://www.sst.dk/Nyhedscenter/
Abonnement.aspx](http://www.sst.dk/Nyhedscenter/Abonnement.aspx)

Litteratursøgning i databaser

På Sundhedsstyrelsens hjemmeside er der mulighed for at bruge søgeværktøjet "Videnssøgeren".

Videnssøgeren:

- Finder viden om evidensbaserede forebyggelsesindsatser
- Giver en samlet indgang til at søge i 10 internationale kilder (f.eks. PubMed, Cochrane med flere)
- Kilderne udgøres af databaser og hjemmesider fra anerkendte, internationale institutioner

<http://www.sst.dk/Planlaegning%20og%20kvalitet/Evidens%20og%20metode/Evidensbaseret%20forebyggelse/Vaerktoejer/Videnssoegeren.aspx>

Hvordan anvendes den?

1. Der vælges kilde³ (der kan ses en kort præsentation af den kilde, der er valgt)
2. Der vælges emne
3. Der vælges målgruppe (aldersgruppe/køn)
4. Brug kun engelske ord (der kan skrives engelske ord til præcisering)

I de 3 første punkter er der forskellige fortrykte valgmuligheder på dansk.

Punkt 3 og 4 er ikke altid med som valgmulighed.

³Kilderne er markeret med forskellige farver, som viser hvilken af de 3 hovedgrupper, de hører ind under. Hovedgrupperne er: "Intervention", "systematiske reviews" og "inspiration", som forklares nærmere ved at klikke på én af dem.

Få personlig hjælp til litteratursøgning

Bibliotek.dk er borgernes portal til alle de materialer der findes på de danske biblioteker. Bibliotek.dk indeholder omkring 11 mio. poster og opdateres dagligt. Spørg biblioteksvagten på hjemmesiden.

www.bibliotek.dk

Hospitaler/sygehuse i Danmark har tilknyttet **forsknings/medicinske/sundhedsvidenskabelige biblioteker** som kan anvendes af alle. Der er mulighed for personlig betjening, hvor de hjælper med at finde relevant litteratur. Hjælpen kan også foregå via e-mail. Eks. Videncentret Odense Universitetshospital

<http://www.sdu.dk/Videncentret/>

Tilbyder

- Book en bibliotekar
- Spørgetjenesten (hvor der kan stilles relevante spørgsmål til en bibliotekar på e-mail)

Hvor kan der søges om økonomisk støtte

Børneulykkesfonden

Børneulykkesfonden giver støtte til projekter om forebyggelse af børneulykker.

Projekterne skal falde indenfor følgende tre kategorier:

- Forebyggelse af børneulykker i hjemmet, trafikken og fritid/idræt
- Skabe værdi for forældre, bedste-forældre, pædagoger og andre fagfolk, der arbejder med børn
- Projekterne skal foregå i Danmark

Der kan sendes projektbeskrivelse eller ideoplæg til Børneulykkesfonden på buf@borneulykkesfonden.dk

Det Kriminalpræventive Råd:

Det Kriminalpræventive Råd giver økonomisk støtte eller konsulentbistand til lokale projekter med et kriminalpræventivt sigte.

Formålet er at støtte op om lokale kræfter, der ønsker at iværksætte initiativer, der kan forebygge kriminalitet og skabe tryghed lokalt.

Projektet skal opfylde ét af punkterne.

- Forebygge kriminalitet
- Skabe større tryghed lokalt

Projektet bliver især støttet

- Hvis det er nyskabende

Hvis der skal søges om økonomisk støtte til et projekt, skal der udfyldes et ansøgningssekema.

Ansøgningssekema:

www.dkr.dk

TrygFonden

TrygFonden støtter projekter, der øger trygheden.

Projektet skal:

- Høre naturligt under TrygFondens kerneområder: Sikkerhed, sundhed og trivsel.
- Komme så mange til gode som muligt - regionalt eller i hele landet.
- Få folk til at tage ansvar for egen og andres tryghed.
- Hovedsageligt foregå i Danmark

Hvem kan søge?

Det kan institutioner, foreninger, myndigheder og forskere.

Søg fonden:

www.trygfonden.dk

Hjemmesider hvor der kan bestilles materiale

Komiteen for Sundhedsoplysning

er en forening, der arbejder tværfagligt og samarbejder med mange organisationer og offentlige organer. Komiteens hovedaktivitet er udgivelse og distribution af sundhedsoplysende materialer.

Der kan bestilles forskellige pjecer på www.sundhedsoplysning.dk/

Kommuneforlaget udgiver og sælger publikationer, som formidler aktuel og relevant information til de danske kommuner. Publikationerne henvender sig til ledere, medarbejdere og politikere inden for alle kommunale fagområder.

www.kommuneforlaget.dk

Der kan bestilles **materiale på de forskellige instansers hjemmeside**. Se hjemmesiderne under "Instanser der beskæftiger sig med forebyggelse af børneulykker"

Relevante brochurer

Børneulykker i Danmark - En registerbaseret analyse

Belyser børneulykker i tal. Udgivet af Statens Institut for Folkesundhed; 2006

Pris: Kr. 160,- + ekspeditionsgebyr kr. 50,-

<http://www.si-folkesundhed.dk/Udgifter/Bestil.aspx?publ={57A3C6CA-7352-4A3D-8807-F328D0D41CDA}>

Børns sikkerhed

Hjælp til at forudsige og undgå ulykker. Udgivet af Sikkerhedsstyrelsen; 2006

Gratis

<http://www.sik.dk/Global/Publikationer/Materialebestilling/Informationsmaterialer/Foldere/Boerns-Sikkerhed>

Børnesikkerhed 0-15 år

Omhandler børns ulykker og hvordan de bedst forebygges. Udgivet af Komiteen for Sundhedsoplysning i samarbejde med Sund By Netværket; 2006

Pris: Kr. 25,- ekskl. moms og forsendelsesomkostninger
http://www.sundkom.dk/kfs_handel/ih_index.htm

Hjælp min trold

Giver nyttig viden om forebyggelse af ulykker og behandling. Udgivet af Komiteen for Sundhedsoplysning i samarbejde med Sund By Netværket; 2003

Pris: Kr. 22,50 ekskl. moms og forsendelsesomkostninger

http://www.sundkom.dk/kfs_handel/ih_index.htm

Vigtigt at vide om små børns sikkerhed

Hvordan ulykker med små børn forebygges. Udgivet af Komiteen for Sundhedsoplysning i samarbejde med Sundhedsstyrelsen

Pris: Kr. 10,- ekskl. moms og forsendelsesomkostninger

http://www.sundkom.dk/kfs_handel/ih_index.htm

Andre nyttige links

Børnerådet er et statsligt råd, der skal sikre børns rettigheder. Rådet arbejder for børns ret til beskyttelse, indflydelse og omsorg og beskæftiger sig med alle sider af børns liv.
www.boerneraadet.dk

Børns Vilkår arbejder for at hjælpe og forbedre børn og unges vilkår, opvækst og udviklingsmuligheder i Danmark. Give børn mulighed for at få gode råd enten via [børnetelefonen](#), [børnechatten](#) eller [børnebrevkassen](#). Har også [Forældre Telefonen](#), som er et anonymt rådgivningstilbud til forældre og pårørende, som ønsker råd og vejledning om børn og unge i alle aldersgrupper.
www.bornsvilkar.dk

European Child Safety Alliance er et program for Den Europæiske Sammenslutning for forebyggelse af personskader og fremme af sikkerhed (EuroSafe). Retning for programmet er leveret af repræsentanter for de 30 medlemsstater i Den Europæiske Union.
www.childsafetyeurope.org

Fyrværkeri.dk er en fyrværkerikampagne i Danmark som arbejder for at begrænse skader forårsaget af fyrværkeri. Sikkerhedsstyrelsen er køber af kampagnen, og TrygFonden og Sundhedsstyrelsen er tilskudsgivere.
www.fyrvaerkeri.dk

Giftlinjen på Bispebjerg Hospital er en landsdækkende telefonrådgivning for alle. Giftlinjen rådgiver om alle slags forgiftninger med lægemidler, ulovlige rusmidler, kemikalier, svampe, bær osv. Der kan ringes anonymt døgnet rundt alle ugens dage på telefon 8212 1212.
www.giftlinjen.dk

Sundhedsstyrelsen driver et website, hvis formål er at formidle aktuel og relevant viden om udviklingen på forebyggelsesområdet. Websitet henvender sig fortrinsvis til beslutningstagere, planlæggere og praktikere inden for forebyggelsesområdet.
www.folkesundhed.dk

Sundhedsstyrelsen tilbyder "Værktøjer til forebyggelse og sundhedsfremme" på deres hjemmeside. Sundhedsstyrelsen har udarbejdet en række publikationer, som kan understøtte det evidensbaserede forebyggelsesarbejde. <http://www.sst.dk/Sundhed%20og%20forebyggelse/Evidens%20og%20metode/Evidensbaseret%20forebyggelse/Vaerktoejer.aspx>

Førstehjælpskurser

Dansk Førstehjælpsråd

Arbejder for at øge kendskabet til og færdighederne i førstehjælp. Rådet tager sig af koordinering og planlægning af førstehjælpsuddannelsen på et overordnet niveau, samt sikre harmonisering af de tilgængelige lærebogsmaterialer.

Dansk Førstehjælpsråd er et samarbejdsorgan for organisationer med flere, der har opgaver inden for uddannelse i førstehjælp.

Dansk Førstehjælpsråd består af: ASF-Dansk Folkehjælp, Beredskabsforbundet, Beredskabsstyrelsen, Dansk Røde Kors, Falck, Foreningen af kommunale beredskabschefer, Forsvarets Sundhedstjeneste, samt en række samarbejdspartnere.

www.dfr-net.dk

Førstehjælp til børn

Førstehjælpskurser målrettet til børn adskiller sig på visse områder fra de ordinære førstehjælpskurser.

Der udbydes bl.a. følgende førstehjælpskurser til børn:

Ambulancebehandlingernes Førstehjælpsundervisning

Tilbyder kurset "førstehjælp til børn" som giver viden om og kendskab til redningskæden, der redder børn, samt viden om livreddende førstehjælp til børn. Der trænes i at vurdere det syge eller skadede barn. Har fokus på baby og børn til og med pubertetsalderen. Er rettet mod lærere, pædagoger, dagplejere og mødre.

<http://www.abfu.dk/boernerelateret.php>

Beredskabsforbundet Uddannelsescenter

Tilbyder en kursuspakke "De Kære Børn" - specielt rettet til institutionspersonale". Henvender sig til institutionspersonale i vuggestue, børnehaver eller fritidshjem.

<http://www.beredskab.dk/kurser/foerstehjaelpskurser/de-kaere-boern/>

Beredskabsforbundet Uddannelsescenter tilbyder også "Lær Babyførstehjælp", som omhandler symptomer på akutte, livstruende sygdomme og livreddende førstehjælp. Henvender sig til kommende eller nybagte forældre/bedsteforældre.

<http://www.beredskab.dk/kurser/babyfoerstehjaelp/>

Dansk Røde Kors

Tilbyder "førstehjælpskursus for voksne med ansvar for børn". Lærer at give livreddende førstehjælp og håndtere hverdagens små uheld som forgiftninger, forbrændinger og lign. Kurset tager udgangspunkt i deltagernes egne erfaringer.

<http://drk.dk/roede+kors+i+danmark/foerstehjaelp/kurser+til+private/forstehjaelpborn>

Dansk Folkehjælp

Tilbyder førstehjælpskurser som er specielt udviklet og målrettet personalet i landets mere end 6.000 børneinstitutioner.

<http://www.folkehjaelp.dk/det-goer-vi/forebyggelse-og-foerstehjaelp/born-og-personale-i-institutioner/>

Falck

Tilbyder førstehjælpskursus og hjælp, støtte og rådgivning til nybagte forældre i form af et abonnement.

<http://webshop.falck.com/privat/smaborn>

Førstehjælp.com

Tilbyder kursus med fokus på børn mellem 0 og 8 år. Der undervises i livreddende førstehjælp og andre livstruende situationer. Er for alle der arbejder/færdes med børn.

<http://www.foerstehjaelp.com/default.aspx?pagelId=13>

Forbehold:

De nævnte firmaer og organisationer er eksempler og er medtaget her fordi vi ved, at de udbyder kurser. Der ligger i sig selv en kvalitetsvurdering eller sikring af, at de findes her. Undersøg inden eventuel tilmelding om firmaet eller organisationen opfylder tilstrækkelige kvalitetskrav. Rettelser eller tilføjelser til oversigten kan sendes til uag@ouh.regionsyddanmark.dk

Referenceliste

1. Laursen B., L.T. Nielsen, P.H. Christensen, Møller H. Fritmodt-Møller B. Børneulykker i Danmark - En registerbaseret analyse. Folkesundhed SIF, editor. København: Center for Sundhed og Samfund; 2006.
2. Møller H., Laursen B. Forebyggelse af ulykker. Notat til Forebyggelseskommissionen; 2008.
3. Korsholm M., Dyran M. Forebyggelsesstrategi af hjemme- og fritidsulykker blandt børn i kommunalt regi - En analyse af skadestuehenvendelser og social ulighed. Folkesundhedsvidenskabelig kandidatspeciale 2009. Vejleder Jens Lauritsen (UAG).
4. Tabeller til kommunernes forebyggelse. <http://www.ouh.dk/uag> "seneste tilføjelser"

Ulykkes Analyse Gruppen
Tlf. 6541 2283
E-mail: uag@ouh.regionsyddanmark.dk
www.ouh.dk/uag
www.borneulykkesfonden.dk

www.ouh.dk